

Senaste föreläsningen

Föreläsning 11 Effektförstärkare

Kapitel 6.6 i Pozar

- Ickelinjära effekter
  - Förstärkningskompression (P1dB, P1)
  - Intermodulation (IMD)
  - Tredje ordnings skärningspunkt (OIP3, P3)

Mattias Thorsell

1

Mattias Thorsell

2

Dagens föreläsning

- Effektförstärkare
  - Arbetspunkt
  - Storsignalsimuleringar
  - Övertoner
  - Olika förstärkarklasser

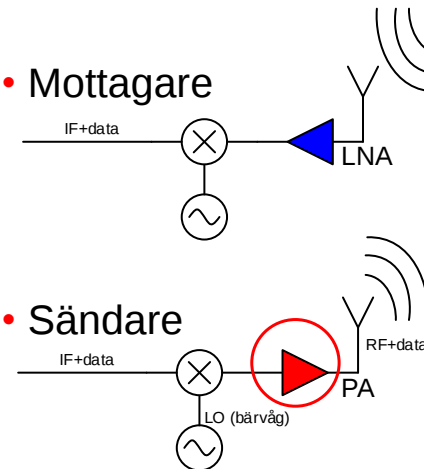
Mattias Thorsell

3

Ett kommunikationssystem

- Mottagare
  - IF+data
  - LNA
- Sändare
  - IF+data
  - LO (bärvåg)
  - PA
  - RF+data
- LNA påverkar mottagarprestanda
- PA påverkar utsänd effekt
- Både sändare och mottagare påverkar total SNR

Mattias Thorsell

4

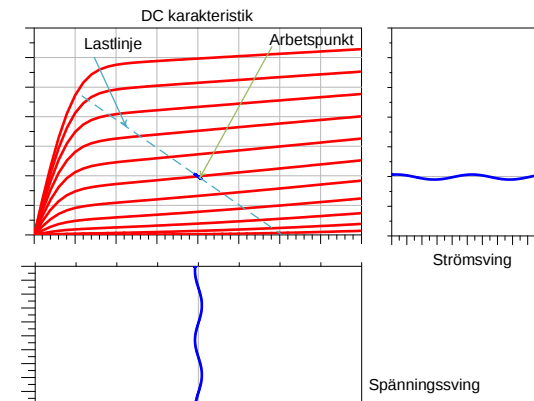
Effektförstärkaren

- Sista steget innan antennen i sändaren
- Prestandakrav
  - Uteffekt
  - Verkningsgrad
  - Linjäritet

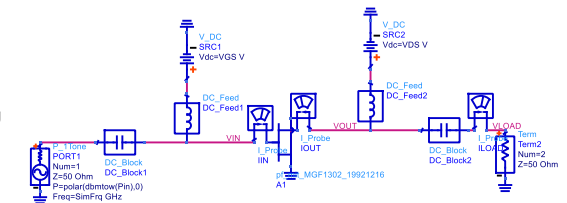
Mattias Thorsell

5

Småsignalförstärkning

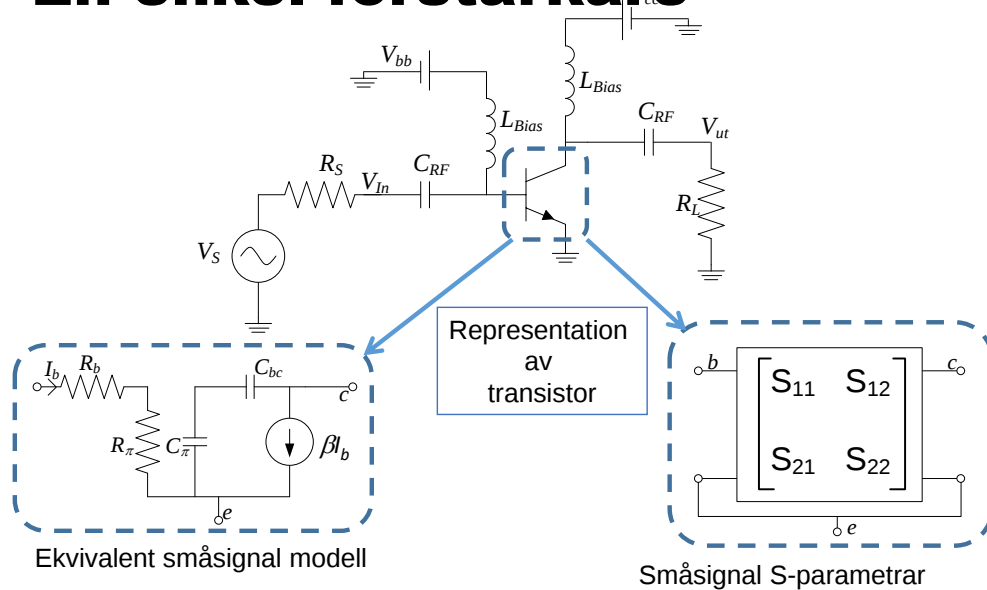
- DC-karakteristik är grunden
- S-parametrar är en linjärisering i en arbetspunkt

Mattias Thorsell

6

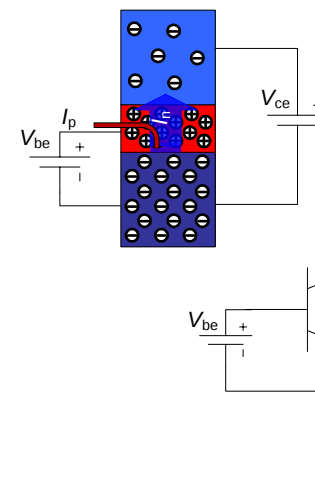
En enkel förstärkare

Mattias Thorsell

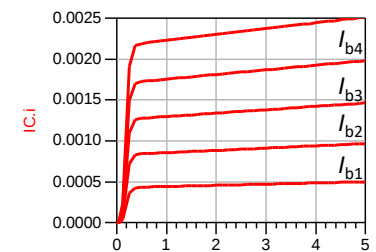
7

Transistorns DC karaktäristik

Strömmen mellan kollektor och emitter beror på spänningen däremellan (V_{ce}) samt strömmen in på basen som beror av spänningen (V_{be})

$$\beta = \frac{I_C}{I_B}$$

Mattias Thorsell

8

Storsignalförstärkning

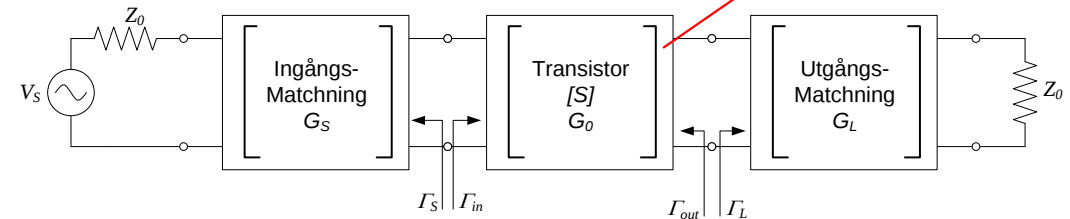
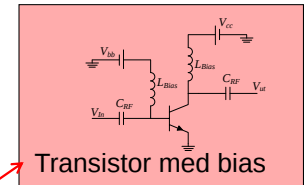
- Transistorns karaktäristik beror av arbetspunkt
  - S-parametrar gäller vid **en** arbetspunkt
  - En småsignalmodell krävs per arbetspunkt
- Om RF signalens amplitud är jämförbar med biasspänningen så gäller inte småsignalantagandet

Mattias Thorsell

9

Betraktelse av en förstärkare

- En förstärkare är sammansättningen av
  - 1. En stabil transistor med biaseringsnät
  - 2. Matchningsnät för ingång och utgång

Gäller för stora signaler, men G_S och G_L kan inte längre beskrivas av S-parametrar

$$G_T = \frac{P_L}{P_{avs}} = \frac{(1 - |\Gamma_S|^2)}{|1 - \Gamma_S \Gamma_{in}|^2} |S_{21}|^2 \frac{(1 - |\Gamma_L|^2)}{|1 - S_{22} \Gamma_L|^2} = G_S G_0 G_L$$

Mattias Thorsell

10

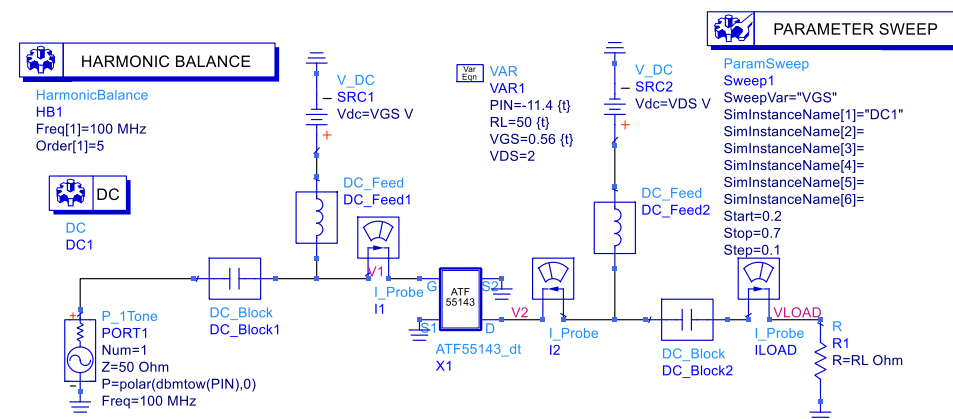
Harmonic balance i ADS

- En icke linjär kretssimulator
- Löser problemet i frekvensdomän
  - Fundamental
  - Övertoner
- Löser ut nodspänningar och grenströmmar
- Ström och spänningsvågformer genom IFFT
- Simulering med flera olika insignal (frekvenser) är möjliga

Mattias Thorsell

11

Harmonic balance i ADS

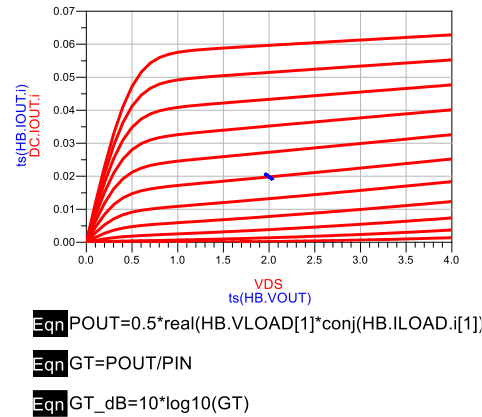

Mattias Thorsell

12

Simuleringsresultat

- Linjär förstärkning
- RF ändrar inte bias

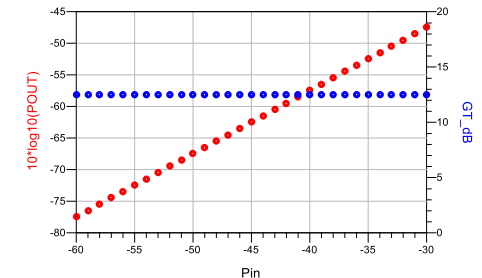
freq	S(2,1)
1.000 GHz	12.521 / 157.470
Pin	GT_dB
-30.000	12.519

Mattias Thorsell

13

Småsignalförstärkare

- In-effekten liten jämfört med DC effekten
- AC signalen orsakar liten svängning kring arbetspunkten
- S-parametrar gäller
- Förstärkningen är oberoende av Pin

Mattias Thorsell

14

Pin ökar

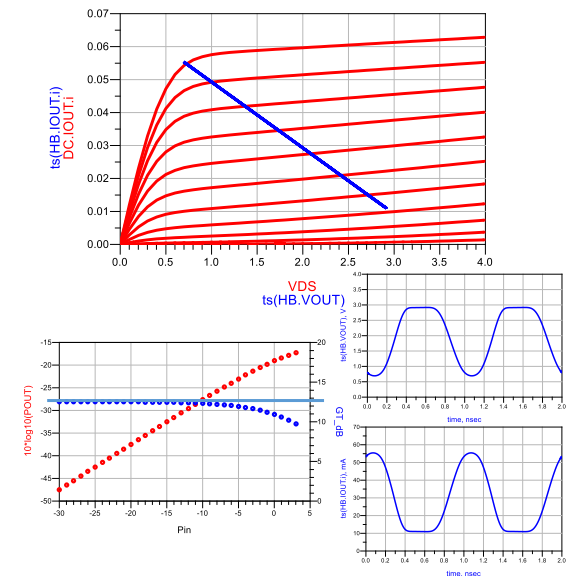
- Ström och spänningssvingen ökar
  - Småsignalmodellen inte längre giltig
  - S-parametrar blir effektberoende
  - Storsignalmodell nödvändig
    - Alternativt load-pull mätningar/simuleringar
- Vid hög in-effekt kommer svinget begränsas av transistorns arbetsområde
- Transistorn blir starkt icke-linjär

Mattias Thorsell

15

Storsignalförstärkare

- AC och DC effekt likvärdiga
- Stort AC sving
- Förstärkningskompression
- Icke-linjär karakteristik

Mattias Thorsell

16

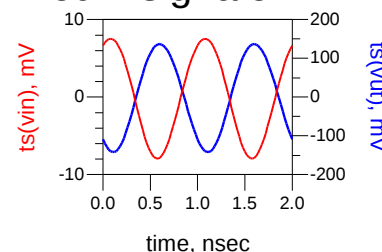
Ickelinjär förstärkare

- En icckelinjär förstärkare förvränger en perfekt sinusvåg till distorderade vågformer
- En distorderad signal innehåller inte bara grundfrekvensen utan även dess övertoner
  - Orsakar problem i kommunikationssystem
  - Användbart för frekvensmultiplikation och frekvensblandning

Jämförelse av vågformer

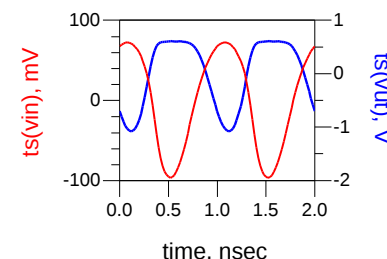
Småsignalförstärkare

- Linjärt förstärkt signal, 180° fasförskjuten jämfört med insignalen

Effektförstärkare

- Distorderad utsignal

Verkningsgrad

- Verkningsgraden anger hur stor del av DC effekt som omvandlas till RF effekt
- Hög verkningsgrad är viktigt
- För en basstation så innebär höjd effektförbrukning ökat behov av aktiv kylning
  - 2-5% av I-ländernas energikonsumtion kommer från kommunikationssystem
- För mobiltelefonanvändaren innebär ökad effektförbrukning kortad batteritid

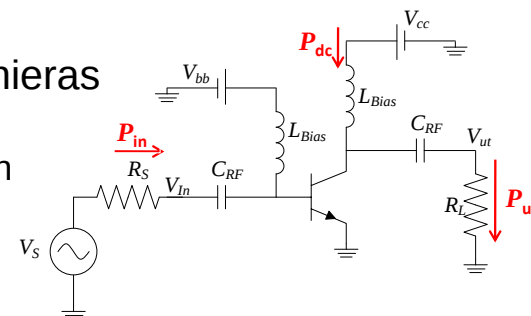
Definiton av verkningsgrad

- Verkningsgraden definieras på olika sätt

- RF ut delat med DC in

$$\eta = \frac{P_{ut}}{P_{dc}}$$

Drain (collector)-efficiency

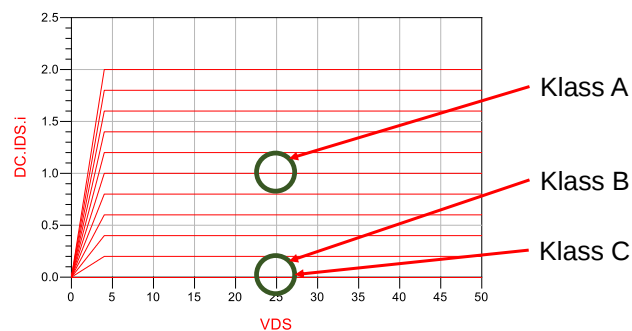

- Power added efficiency (PAE) tar hänsyn till den inkommande RF effekten, viktigt vid lågt gain

$$\eta_{PAE} = \frac{P_{ut} - P_{in}}{P_{dc}} = \left(1 - \frac{1}{G}\right) \frac{P_{ut}}{P_{dc}} = \left(1 - \frac{1}{G}\right) \eta$$

Förstärkarklasser

- Ges av periodtiden som transistorn leder
  - Klass A: transistorn leder 100% av periodtiden
  - Klass B: transistorn leder 50% av periodtiden
  - Klass C: transistorn leder <50% av periodtiden

Mattias Thorsell

21

Klass A

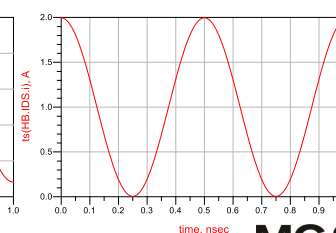
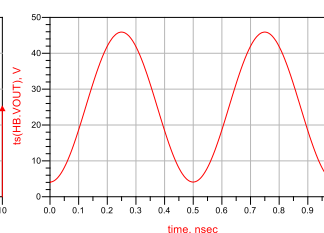
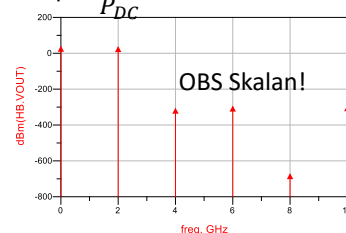
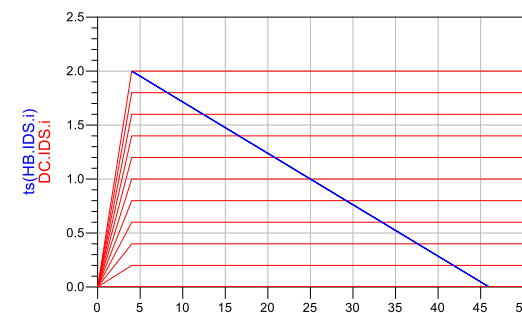
- 100% duty cycle
- Linjär

$$P_{DC} = V_{DC} I_{DC} = \frac{V_{max} I_{max}}{4}$$

$$P_{RF,max} = \frac{1}{2} |V(t)| |I(t)| = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} V_{max} \right) \left(\frac{1}{2} I_{max} \right) = \frac{V_{max} I_{max}}{8}$$

$$\eta = \frac{P_{RF}}{P_{DC}} = 50\%$$

$$RL = \frac{V_{max}}{I_{max}}$$

Mattias Thorsell

22

Klass B

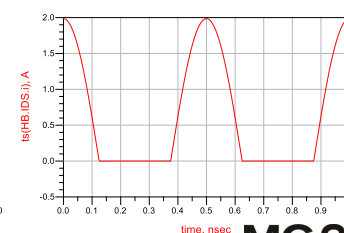
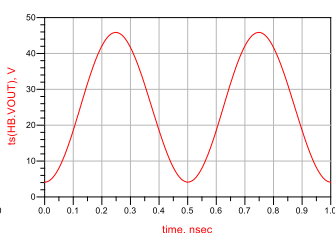
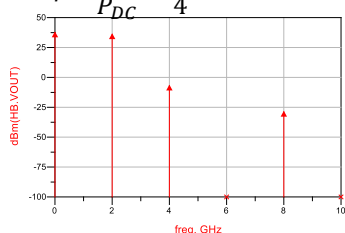
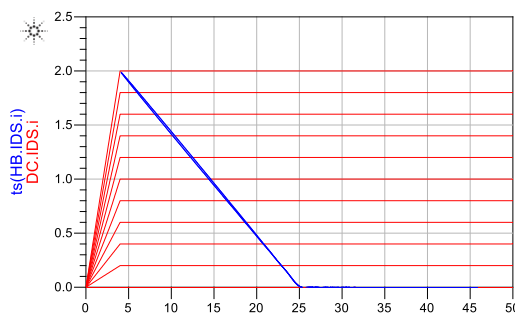
- 50% duty cycle
- Ickelinjär

$$P_{DC} = V_{DC} I_{DC} = V_{DD} \frac{I_{max}}{\pi}$$

$$P_{RF,max} = \frac{1}{2} |V(t)| |I(t)| = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} I_{max} \right) V_{DD} = \frac{I_{max} V_{DD}}{4}$$

$$\eta = \frac{P_{RF}}{P_{DC}} = \frac{\pi}{4} = 78.5\%$$

$$RL = \frac{V_{DD}}{I_{max}}$$

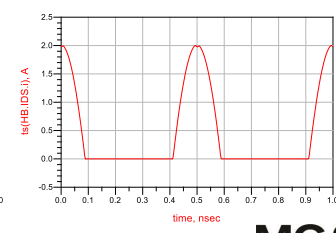
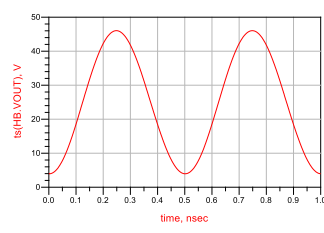
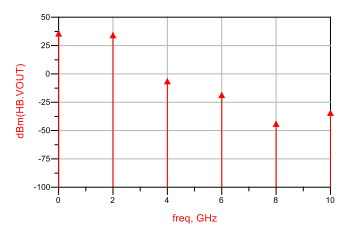
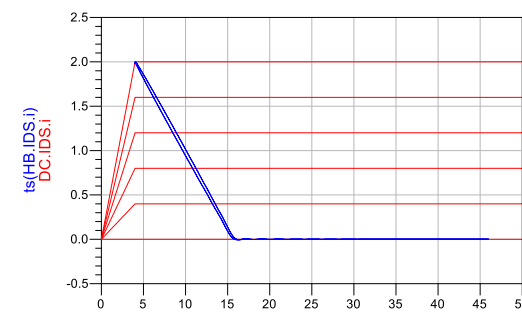

Mattias Thorsell

23

Klass C

- < 50% duty cycle
- Ickelinjär
- > 78.5 % verkningsgrad

Mattias Thorsell

24

Sammanfattning: Förstärkarklasser

- Klass A
  - $\leq 50\%$ verkningsgrad
  - Linjär
- Klass B
  - Leder 50% av tiden
  - $\leq 78.5\%$ verkningsgrad
  - Ickelinjär
- Klass C
  - Leder $< 50\%$ av tiden
  - $< 100\%$
  - Väldigt icke linjär

Mattias Thorsell

25

Fler förstärkarklasser

- Klass AB
  - Mellan 100 % av 50 % duty cycle
- Klass D
  - Switchad push-pull förstärkare
- Klass E
  - Switchad förstärkare med resonator
- Klass F/F¹
  - Överstyrda förstärkare med harmonisk last

Mattias Thorsell

26

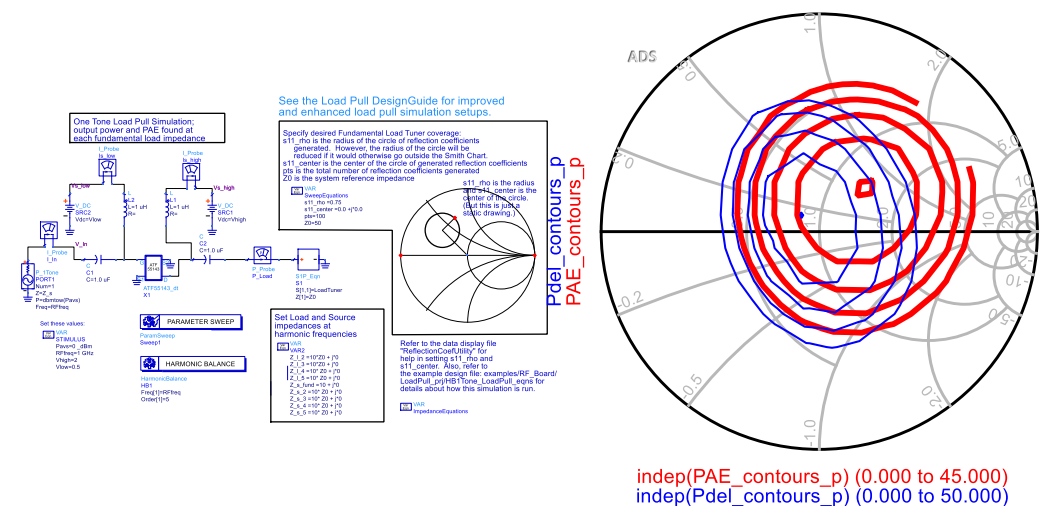
Load-pull

- Uteffekt och verkningsgrad beror på Γ_L
- Måste mätas med impedanstuners
  - Kan simuleras med icke linjär modell
- Konturer med konstant uteffekt och verkningsgrad fås
  - Motsvarar inte konstanta förstärkningscirklar
- Välj lämplig Γ_L
  - Ingången anpassas sedan till Γ_{in}^*

Mattias Thorsell

27

Load-Pull konturer

Mattias Thorsell

28

Design av effektförstärkare

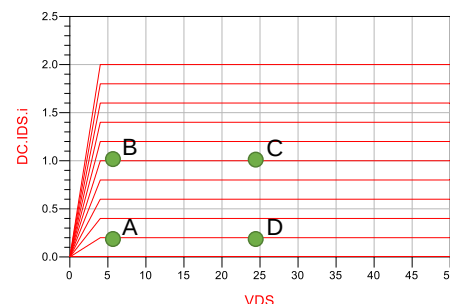
- Kontrollera stabilitet
  - Första approximation från S-parametrar
- Använd load-pull för val av Γ_L
  - Maximera uteffekt
  - Maximera verkningsgrad
  - Bandbredd
- Konjugatanpassa ingången

Sammanfattning förstärkar-design

- Välja transistor
  - Arbetspunkt
- Designa bias nät
- Stabilisering
- Designa anpassningsnät
  - Beror på tillämpning
  - Tänk på bandbredd

Val av arbetspunkt

- A. Låg effekt och lågt brus
- B. Hög förstärkning och lågt brus
- C. Hög effekt (Klass A)
- D. Hög effekt och bra verkningsgrad (Klass AB, B)

Sammanfattning: Förstärkare

- Max gain förstärkare
  - Simultan konjugatanpassning in/utgång
- Lågbrusförstärkare
  - Ingången för minimalt brus ($\Gamma_S = \Gamma_{opt}$)
  - Utgången för max förstärkning ($\Gamma_L = \Gamma_{UT}^*$)
  - Avvägning mellan gain/brus (använd cirklar)
- Effektförstärkare
  - Utgången för hög uteffekt och hög verkningsgrad
  - Ingången för max förstärkning ($\Gamma_S = \Gamma_{IN}^*$)

Flerstegsförstärkare

- Varje steg består av transistor med anpassningsnät
- För mottagare optimeras första steget för minimalt brus och efterföljande steg optimeras för förstärkning
- För sändare optimeras första steget för förstärkning och sista steget för uteffekt/verkningsgrad

Mattias Thorsell

33

Sammanfattning

- Vid stora in-signaler gäller inte S-parametrarna
  - Harmonic Balance i ADS
- Icke-linjär simulator nödvändig
- Effektförstärkare
  - Arbetspunkt avgör klass
  - Verkningsgrad viktigt
  - Load-pull mätningar/simuleringar nödvändiga
  - Sätter uteffekten för en sändare

Mattias Thorsell

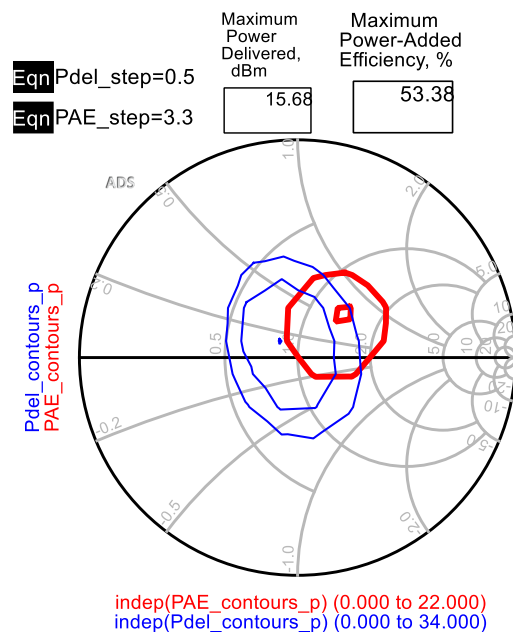
34

Övning

- PAE > 50%
- Max uteffekt
- L-nät
- *S-parametrar* vid given in-effekt

$$S = \begin{bmatrix} 0.8 \angle -90^\circ & 0.01 \angle 0^\circ \\ 4 \angle 180^\circ & 0.7 \angle -90^\circ \end{bmatrix}$$

Mattias Thorsell

35

Projektet

Mattias Thorsell

36

Ickelinjära simuleringar

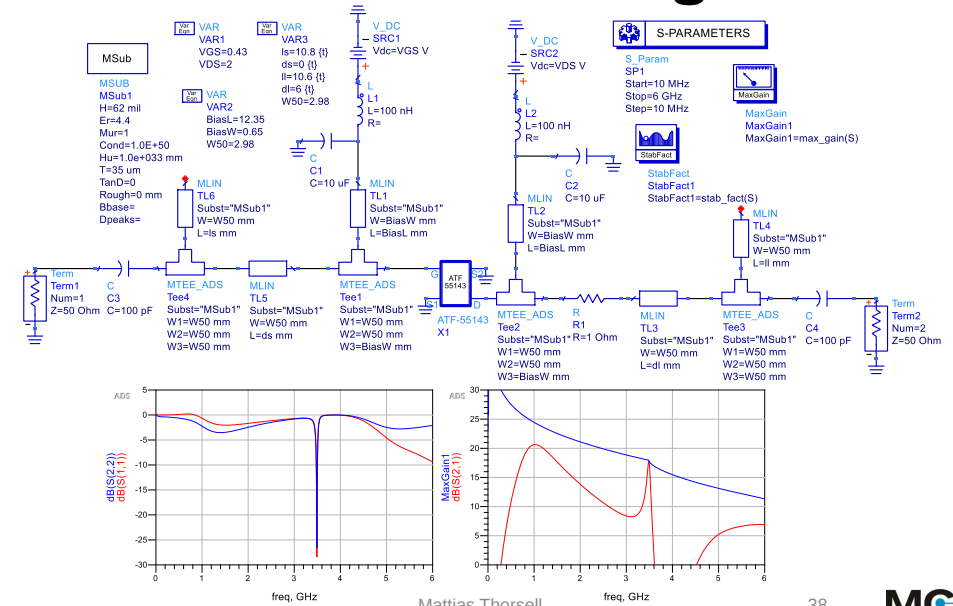
- Använd "Harmonic balance" simulatoren
- Simulera uteffekt mot ineffekt vid f_0
  - Ta fram P1dB
  - Ta fram OIP3 utifrån 3e tonen
    - Gör inte två-tons simulering!
- Linjära simuleringar
  - DC (markera arbetspunkt)
  - S-parametrar (100% bandbredd)
  - Brus (100% bandbredd)

Mattias Thorsell

37

Förstärkarsimulering

Mattias Thorsell

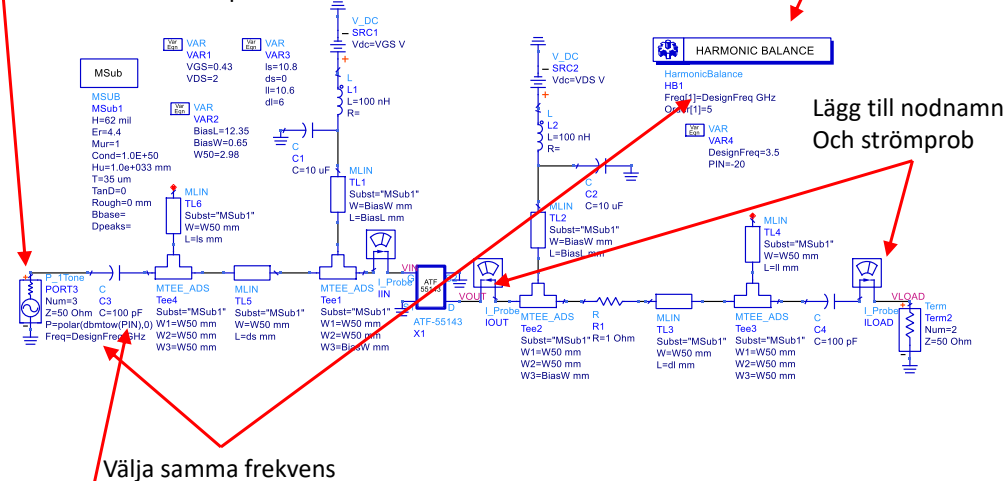
38

Harmonic balance

Byt ut port 1 mot en källa.

Finns i "Sources Freq Domain"

Lägg in HB komponent

Lägg till nodnamn
Och strömprob

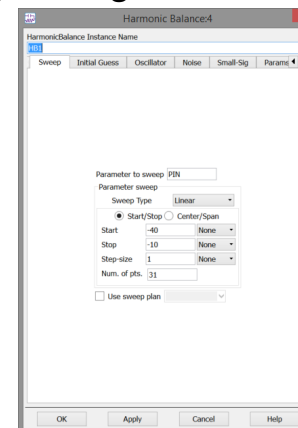
Välja samma frekvens

Inför variabel "PIN"

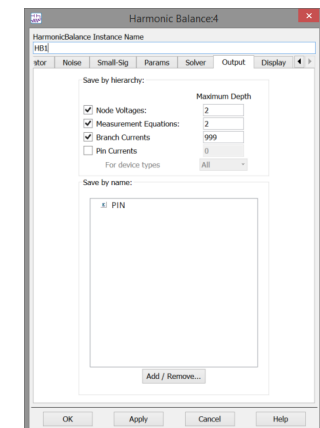

Öppna HB komponent

Lägg in svep för PIN från
låg till hög ineffekt

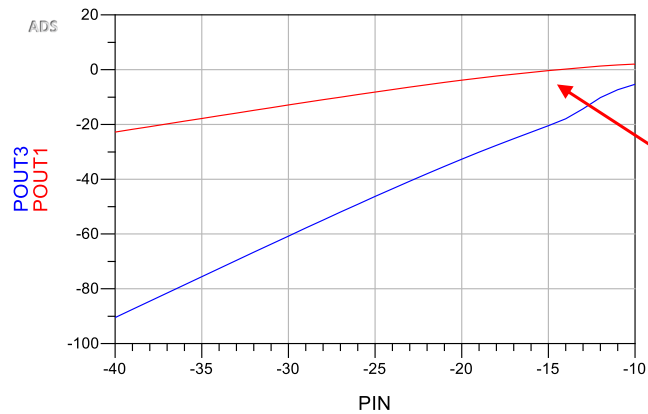
Lägg till PIN som Output
variabel

Linjäritet

$$\text{Eqn POUT1}=10*\log_{10}(\text{real}(\text{VLOAD}[1]*\text{conj}(\text{ILOAD.i}[1]))/2)+3$$

$$\text{Eqn POUT3}=10*\log_{10}(\text{real}(\text{VLOAD}[3]*\text{conj}(\text{ILOAD.i}[3]))/2)+3$$

Ta fram P1
Och P3

Vågformer (extra)

